

De Vlinderstichting in 2015

Mensen & media

Bij De Vlinderstichting waren eind 2015 32 medewerkers in dienst; op het kantoor aan de Mennonietenweg in Wageningen werden wij ondersteund door vijf vrijwilligers. We hebben rond de 5.500 donateurs en er zijn meer dan 3.000 mensen die hun vlinderwaarnemingen doorgeven. In 2015 werd onze website www.vlinderstichting.nl door bijna 200.000 mensen bekeken. Op 31 december 2015 volgden bijna 1.000 mensen ons op Instagram, 8.500 op Twitter en 13.000 op Facebook. Het aantal Facebookvolggers is inmiddels zelfs gestegen naar meer dan 15.000.

Acties & campagnes

Hekken voor de argusvlinder

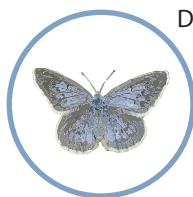

In mei vroegen we u om een extra gift ten behoeve van de argusvlinder, een graslandvlinder die in rap tempo uit het boerenland lijkt te verdwijnen. Voor de ruim € 10.000 die u ons schonk, hebben we 20 houten hekken voor de vlinder kunnen

aanschaffen. Het beheer rondom deze hekken wordt de komende tijd aangepast aan de behoeften van de argusvlinder. Dit jaar gaan onderzoeken hoe succesvol deze beschermingsmethode is.

Naar schatting deden 150 tot 200 mensen op 23 en 24 mei mee aan het Telweekend. Samen telden zij zo'n 300 vierkante kilometer en gaven dat door aan De Vlinderstichting. Ze zagen in totaal 543 argusvlinders. Via Waarneming.nl werden nog eens circa 500 losse waarnemingen van 818 exemplaren doorgegeven. Iedereen die een extra bijdrage heeft gegeven voor de argusvlinder, hartelijk dank!

Blues in the Marshes

De Vlinderstichting participeert in het Life+-project Blues in the Marshes, dat nieuw leefgebied moet opleveren voor het bedreigde pimpernelblauwtje.

Eind 2015 was 60-65% van de af te graven oppervlaktes ook daadwerkelijk afgegraven en waren alle hoogwaterkades aangelegd. Het maaiveld van de Honderd Morgen was voor 95% afgegraven en de afgegraven grond is grotendeels gebruikt voor de aanleg van hoogwaterkades. De aannemer was bijna klaar met het aanleggen van 'kunstwerken' zoals duikers, stuwtjes en windmolentjes die straks de waterhuishouding regelen. In het hele gebied zijn bijna alle sloten gegraven die kwelwater afvoeren. De Vlijmensense Hoofdloop en de nieuwe Vlijmensense hoofdloop hebben een natuurvriendelijke oever gekregen. Planten en dieren hebben de afgegraven percelen al gekoloniseerd.

De Vlinderstichting in 2015

100 jaar grote vuurvlieder

Bij het feit dat de grote vuurvlieder in 1915 werd ontdekt in Friesland werd uitgebreid stilgestaan in 2015. Een tentoonstelling, excursies naar het leefgebied in de Weerribben, een symposium onderstreepten het belang hiervan. Het spannende boekje 'Het veen, de vlinder en de openbaring', over de ontdekking van de vlinder werd toegezonden aan alle donateurs.

Idylle: voor vlinders, bijen en mensen

Eind 2015 waren er op 32 plekken idyllen aangelegd en nog eens 9 in voorbereiding. Dat betekent in totaal zo'n 120.000 m² bloemen voor vlinders, bijen en mensen. Om die bloemen daar te krijgen was meer dan 2130 kilo zaad nodig. Dit project, dat we samen met NVL uitvoeren, is mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcodeloterij.

Tienvoor12!

De campagne ging het zesde jaar in. Over vier jaar weten we welk effect onze inspanningen voor de tien meest bedreigde soorten hebben gehad. Tot nu toe gingen drie soorten nog verder achteruit; de overige vertonen een toename.

Nachtvlindernacht

De Nationale Nachtvlindernacht werd voor de elfde keer gehouden. In totaal zijn er 3.168 waarnemingen van 6.955 nachtvlinders doorgegeven. In totaal zijn er 204 soorten macronachtvlinders en 146 soorten microvlinders gezien.

Tuinvlindertelling

Totaal aantal vlinders: 82329

Aantal vlindersoorten: 55

Totaal aantal tuinen: 4706

Totaal aantal tellingen: 6352

Gemiddeld aantal vlinders per telling: 13,0

Gemiddeld aantal soorten per telling: 5,0

25 jaar Meetnet Vlinders

Ruim 1500 vrijwilligers tellen voor De Vlinderstichting wekelijks vaste routes tijdens de vliegtijd van de vlinders. De tijdsinvestering is enorm: hebben ze in de 25 jaar sinds de start van het meetnet in ruim 116.000 teluren gemaakt, dat zijn bijna 15.000 werkdagen. In die tijd hebben de tellers te voet meer dan 100.000 kilometer afgelegd en dat is meer dan tweemaal de aarde rond!

Ze telden miljoenen vlinders. Conclusie: 18 soorten zijn in aantal toegenomen, 9 stabiel gebleven en 24 zijn in aantal achteruitgegaan. De meest getelde vlinder in 25 jaar meetnet is het bruin zandoogje. Daarvan werden er 954.959 geteld.

Meetnet Libellen

Het libellenseizoen van 2015 gaat niet als een van de beste de boeken in. Het totaal aantal libellen dat geteld werd is ongeveer gelijk aan het aantal sinds het begin van het meetnet in 1999. In totaal werden er 362 routes geteld. Op veel routes zijn over het hele seizoen opgeteld 200 tot 300 libellen geteld, maar op 15 routes waren dit er meer dan 1.000. Gemiddeld werden 329 libellen per route genoteerd, 18% minder dan in 2014. De azuurwaterjuffer heeft een paar jaar op de eerste plaats van meest talrijke soorten gestaan, maar is in 2015 nipt ingehaald door het lantaarntje. De watersnuffel volgt op gepaste afstand. Voor drie bijzondere soorten is er goed nieuws: de gaffellibel, sierlijke witsnuitlibel en gevlekte witsnuitlibel gaan in aantal vooruit.

Speerwaterjuffer

De speerwaterjuffer staat op de Rode Lijst als ernstig bedreigd. Zijn voorkomen beperkt zich tot slechts twee regio's. Dankzij het Landelijk Meetnet Libellen weten we dat de speerwaterjuffer op sommige vennen stabiel blijft, maar op andere plekken achteruit gaat. In het veldseizoen van 2015 zijn alle vennen met resterende en recent verdwenen populaties in Noord-Brabant onderzocht. We kunnen vaststellen dat de speerwaterjuffer nog (deel)populaties heeft in negen vennen en in vier vennen echt weg is. In 2016 zetten we het onderzoek voort en hopen specifiekere conclusies te kunnen trekken over de achteruitgang van de speerwaterjuffer en concretere maatregelen te kunnen formuleren. Bij twee of drie vennen verwachten we direct herstelmaatregelen te kunnen uitvoeren.

Nieuwe & bijzondere soorten

In het voorjaar werd ook de **oostelijke vos** weer veel gemeld. Deze vlinder was in 2014 ons land binnengekomen en veel vlinders hebben hier overwinterd en kwamen in het voorjaar tevoorschijn. De hoop was dat er voortplanting zou plaatsvinden en dat we in de zomer weer verse vlinders zouden tegenkomen, maar helaas is dat niet gebeurd.

Een andere vlinder die pas kort in ons land is, plant zich hier wel voort en lijkt zich ook voorzichtig uit te breiden. Er werden op meer dan tien locaties **staartblauwtjes** gevonden. Dit blauwtje heeft rode klaver als waardplant en die is natuurlijk verspreid in het hele land aanwezig. Het zou dan ook maar zo kunnen dat over een jaar of twintig het staartblauwtje tot de regelmatig voorkomende soorten gerekend kan worden.

Het spectaculairst was wel de komst van het **scheefbloemwitje**. Volgend jaar zal zeer gericht worden gezocht en mogelijk dat de soort al op meer plekken in Nederland aanwezig is. De waardplant scheefbloem staat veel in (rots)tuinen en wie weet hoe wijd verbreid de soort al is.

Ook voor de **trekkers** onder de nachtvlinders was 2015 een goed jaar. Zo werden er opvallend veel kolibrievlinders gemeld. Maar er waren veel meer nachtvlinders onder de trekvlinders die het goed deden. Zo waren blauw weeskind, katoendaguil, doodshoofdvlinder, windepilstaart en gestreepte pijlstaart duidelijk meer aanwezig dan in 'normale' jaren. Van de roodstreepspanner, vlekdaguil en florida-uil, soorten die normaal gesproken erg zeldzaam zijn, waren dit jaar zelfs veel meldingen.

Eind januari werden in bunkers in Zuid-Holland, tijdens het onderzoek naar de overwinterende vleermuizen, **dubbelstipsnuituilen** gevonden.

Deze overwinteren als vlinder en aangezien er in drie bunkers een exemplaar werd aangetroffen, lijkt het erop dat de soort zich hier heeft gevestigd.

Op kerstavond werd er in de werkschuur van Natuurmonumenten bij het Zwanenwater in

Callantssoog een nachtvlinder gevonden die op het licht was afgekomen. Het bleek een **zuidelijke wikkeuil** te zijn, die nog niet eerder in Nederland is gezien. Het is een soort uit Afrika en de Canarische eilanden, die soms als trekvlinder naar het Noorden komt.

In Zeeland is op 5 juni een nieuwe nachtvlindersoort voor Nederland ontdekt. Het **prachtpurperuiltje** was

al wel bekend uit België en de soort is aan een opmars bezig. Ook in het zuiden van Engeland wordt deze vlinder de laatste tien jaar regelmatig gezien. Het is een soort uit Midden- en Zuid-Europa, maar dankzij de verandering van het klimaat breidt hij zijn areaal naar het Noorden uit.

In het Wierdense Veld werd de **hoogveenglanslibel** ontdekt. Deze libel profiteert van de vernattingmaatregelen die er de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden. Het was voor het eerst dat de libel zo ver westelijk in Overijssel is gevonden.

De **noordse glazenmaker** is een zeldzame libel die vrijwel alleen wordt gezien in Drenthe en aangrenzend

in Friesland en Twente. Na 1955 is de noordse glazenmaker niet meer ten zuiden van de grote rivieren waargenomen, totdat in 2013 plotseling een mannetje werd gezien in het natuurreservaat Kampina, in Midden-Brabant. Nu daar ook in 2015 noordse glazenmakers zijn doorgegeven lijkt het er sterk op dat de soort zich succesvol heeft weten voort te planten.

De **gaffellibel** is in Nederland een zeldzame soort die tientallen jaren afwezig is geweest. Na een opmars in

andere delen van Europa werd het eerste exemplaar gezien in 1996 in Limburg. 2015 was een goed jaar voor de gaffellibel. Drie jaar geleden werd hij gezien in de Dommel en dit jaar wéér.

De Vlinderstichting in 2015

EN VERDER...

EDUCATIE

Jaarlijkse NachtvlinderNacht

Tuinvlindertelling: tel mee in de tuin

Geocachers aan de slag voor vlinders

Telweekend argusvlinder

Jaarrond Tuintelling

Koolwitjes in de klas

ONDERZOEK NEDERLAND

De actuele status van de iepenpage in Nederland

Mogelijkheden vlinders en bijen op groene daken

ONDERZOEK EUROPA

European Butterfly Indicator for Grassland species

ADVIES NEDERLAND

Ontwerp agrarisch meetnet libellen

Behoud van de speerwaterjuffer

Het financieel jaarverslag van De Vlinderstichting is op dit moment nog niet vastgesteld door de Raad van Toezicht. Dit wordt gepubliceerd in het augustusnummer van Vlinders en op www.vlinderstichting.nl.